

ΕΤΟΣ 1912

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐταιρείας, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῆς 13^{ης} Ἰανουαρίου 1913.

Κύριοι!

Εὐφροσύνως χαιρετίζει ὑμᾶς τὸ Συμβούλιον συνεργομένους σήμερον εἰς Γενικὴν ἐτησίαν Συνέλευσιν, ἐν ἡμέραις καθ' ἃς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ὑψηλοῦ προέδρου τῆς ἡμετέρας Ἐταιρείας ἀνδροῦται τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ κλέος προσκτάται. Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος, ἡγούμενος τοῦ ἀνδρείου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, νικηφόρος καὶ ἐνδοξος προήλασεν ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ κόσμου, μεταβαίνει εἰς τὸ πανάρχαιον Δωδωναῖον ἱερόν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς φέρων πανταχοῦ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ὑπὸ μακραίωνα δουλείαν διατελοῦντας ἀδελφοὺς ἡμῶν. Ἐπεκτείνει δὲ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην ὁ γενναῖος

λυψεν ὁ κ. Κεραμόπουλος κτιστάς τινας βάσεις κίωνων ἀνηκόντων κατ' αὐτὸν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευομένην ῥωμαϊκὴν ἐν Θήβαις ἀγοράν.

Ἐνήργησε δ' ὁ κ. Κεραμόπουλος κατ' ἐντολὴν τῆς Ἐταιρείας καὶ ἀνασκαφὴν τινὰ ἐν *Λεβαδείᾳ* πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ Μαντείου τοῦ Τροφωνίου, ἧτις ὅμως δὲν ἔσχε τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα. Κατέληξεν ὁ ἐκτελέσας τὴν ἀνασκαφὴν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι «οὔτε ἐν τῷ Κάστρῳ, οὔτε ἐν τῷ κοίλῳ πῶς χώρῳ πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ μέχρι τῆς βραχύδους κορυφογραμμῆς τῆς Ἁγ. Ἄννης, ἤτο ποτε ἀρχαῖόν τι κτίσμα θαμιζόμενον καὶ λατρευόμενον».

Ἐν δὲ τῇ *Κεφαλληνίᾳ* εἶχον γεῖνει τῷ 1899 δοκιμαστικαὶ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Ἐταιρείας καὶ τότε γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων βεβαιώσασαι τὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπαρξίν Μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ. Συστηματικαὶ δ' ἀνασκαφαὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐνηργήθησαν τῷ 1908 καὶ 1909 δαπάναις τοῦ κ. Goekoop, σκοπὸν ἔχουσαι τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Μυκηναϊκοῦ καὶ προϊστορικοῦ πολιτισμοῦ. Διακοπεῖσαι αὗται τῷ 1910 μέλλουσι νὰ συνεχισθῶσιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γραμματέως, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ἀρξάμενον ἔτος 1913. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ κ. Goekoop διακαῶς ἐπεθύμει ὅπως κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1912 ἐνεργηθῶσιν ἀνασκαφαὶ ἐν θέσεσιν, ἐν αἷς αὐτὸς ἤλπιζεν, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἀνεκαλύπτετο τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὑπέκρουσα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνδρὸς ἡ Ἐταιρεία, τῇ εἰσηγήσει τοῦ γραμματέως, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ὅπως κατὰ τὸ 1912 ἐκτελέσῃ διὰ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Κυπαρίσση καὶ τοῦ συμβούλου τῆς Ἐταιρείας κ. Φιλαδέλφειος τὰς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Goekoop ἀνασκαφὰς ἐν θέσεσιν, ἃς οὗτος ἤθελεν ὑποδείξει.

Ὁ κ. Goekoop ὑπέδειξε τρεῖς θέσεις ἐν Λακκύθρᾳ

Λειβαθοῦς, ἐν τῷ περὶ αὐτὴν χώρῳ καὶ ἐν «Μηγιές», ἐγένοντο δ' ἀνασκαφαὶ ἐν αὐταῖς, ἀλλ' οὐδὲν ἤχθη εἰς φῶς, οὔτε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεύς, οὔτε ἡ κρήνη, οὔτε ἄλλο τι. Παρὰ τὰς «Μηγιές» ἀπεκαλύφθη τὸ κρηπίδωμα ὀρωρικοῦ ναοῦ ἔχοντος μῆκος 15 καὶ πλάτος 9 μέτρων.

Ἄλλ' οἱ ἐκτελέσαντες τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας προέβησαν εἰς ἀνασκαφὰς καὶ ἀλλαγῶν τῆς νήσου. Ἐν θέσει Διακῶτα ἀνέσκαψαν Μυκηναϊκὸν σπηλαιώδη τάφον ἕμοιον τοῖς ἐν ἔτει 1908 ἀνακαλυφθεῖσι παρὰ τὰ Μαζαρακάτα 16 Μυκηναϊκοῖς τάφοις καὶ ἐξήγαγον ἐξ αὐτοῦ ἀγγεῖα καὶ ἄλλα Μυκηναϊκὰ κτερίσματα. Ἐν θέσει δὲ «Καμπανᾶ», «Κεραμιές», «Καγκέλις» καὶ ἀλλαγῶν ἀνέωξαν πολλοὺς τάφους τῶν Μακεδονικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἐξ ὧν ἐξήγαγον πολλὰ κτερίσματα, ἐν οἷς χρυσοῦν περωτὴν Νίκην, ἣτις ἐχρησίμευεν ὡς καρφίς, κρίκους τινὰς χρυσοῦς καὶ τινὰ πῆλινα ἀγγεῖα, ἐν οἷς μεγαρικὸν σκύφον μετὰ παραστάσεων ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ κύκλου, δύο πλαγγόνας καλῶν ἑλληνικῶν χρόνων καὶ νομίσματά τινὰ χαλκᾶ καὶ ἀργυρᾶ.

Ἐν Ἀθήναις δὲ ἐγένοντο ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι παρὰ τὴν Στοὰν τῶν Γιγάντων διὰ τοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ἐφόρου κ. Π. Καστριώτου καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἐταιρείας κ. Ἄλ. Φιλαδελφείως. Κατηδαφίσθη οἰκία τις τῶν ἐκεῖ, ἣν εἶχεν ἀγοράσει τὸ Δημόσιον καὶ παραχωρήσει τῇ Ἐταιρείᾳ πρὸς ἀνασκαφήν, καὶ ἐξηρουνήθη ὁ ὑπ' αὐτὴν χώρος. Διὰ τῆς γενομένης σκαφῆς ἐφάνη ὅτι ἡ Στοὰ ἐξετίμετο πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὰ 3 μέτρα καὶ ἀπεκαλύφθησαν ἐρείπια τοῦ κρηπίδωματος αὐτῆς. Ἐν τῇ ἐπιχώσει ἀπεκαλύφθησαν κτίσματα καὶ παντοῖα πράγματα, ἐξ ὧν ὀρυμμενος ὁ κ. Καστριώτης φρονεῖ ὅτι «ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἰδιωτικόν τι κτίριον, ἐργαστήριον γναφείως ἢ βαφείως ὑφασμάτων», προσθέτει ὅμως ὅτι «δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ γνώμη

ὅτι τὰ κτίσματα ταῦτα μετὰ τῆς Στοᾶς αὐτῆς εἰσι λείψανα ἀρχαίου λουτρῶνος». Τῶν γενομένων κινήτων εὐρημάτων μνημονευτέον ἐπιτύμβιον στήλην εὐρεθεῖσαν ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς κατεδαφισθείσης οἰκίας καὶ φέρουσαν ἔμμετρον νεκρικήν ἐπιγραφήν. Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις εἰργάσθη μετ' ἀγαστοῦ ζήλου καὶ ὁ ἔμπειρος περὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς κ. Χρ. Ἡλιόπουλος.

Ἐνεκα δὲ τῶν γνωστῶν ὑμῖν οικονομικῶν καὶ ἄλλων λόγων¹⁾ δὲν ἠδυνήθη τὸ Συμβούλιον νὰ ἀρχίσῃ εἰσέτι ἄς

¹⁾ Διὰ τοῦ νόμου ΓΨΚΘ' τῆς 24 Μαΐου 1910 ἐστερήθη ἡ Ἑταιρεία τῶν ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου χρηματικῶν παραν. Διὰ δὲ τοῦ νόμου ΓΨΑ' τῆς 24 Μαΐου 1910 περιορίσθη καὶ ἡ ὡς πρὸς τὰς ἀρχαιότητες δρᾶσις τῆς Ἑταιρείας.

Σχετικῶς πρὸς τοιαῦτα κατὰ τῆς Ἑταιρείας ληφθέντα μέτρα ὁ Ἄντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρείας καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Μιστριώτης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ *Ρητορικοῖς Λόγοις* (Τόμ. 4ος σ. 184) δημοσιεύει τάδε:

«Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως
πρὸς διάσωσιν τῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἐρῶμε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως,

«Μανθάνω μετὰ πολλῆς λύπης, ὅτι συντάσσεται νομοσχέδιον, καθ' ὃ ἀφαιρεῖται ἐκ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὸ διδόμενον χορηγῆμα ἐκ τοῦ λαχείου καὶ ἡ φύλαξις τῶν μουσείων καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων.

«Ὅτι ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας ἀφαιροῦνται φροντίδες δὲν εἶναι δυσᾶρεστον, ἀλλ' ὡς ἀρχαιολογοῦντες κατανοεῖτε τὴν ἀνίαν, ἣτις μέλλει νὰ καταλάβῃ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον, ὅταν μάθῃ, ὅτι τὰ βαρύτιμα τῆς ἀρχαιότητος κειμήλια παρεδόθησαν. Τοῖς κατωτάτοις στρώμασι τῆς κοινωνίας ὡς ἄθλον τῶν πολιτικῶν ἀγώνων. Ταῦτα θέλουσι φθαρῆ καὶ διαρπαγῆ, ὡς πολυχρόνιος πείρα μαρτυρεῖ. Ἐπικαλοῦμαι λοιπὸν τὸ φιλόργαιον καὶ τὴν φιλοπατρῶν τῆς ἡμετέρας ἐξοχότητος, ἵνα σώσῃ τὰς ἀρχαιότητας οἷτινες εἶναι ἡ περγαμινὴ τῆς εὐγενείας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ τὸ ἐγερτήριον τῶν συμπαθειῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

«Παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε, νὰ δεχθῆτε τὰ σέβη μου πρὸς τὴν ἡμέτεραν Ἐξοχότητα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαρτίου 1910.

Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ

Ἄντιπρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

•Σημ. Ἡ ἐπιστολὴ μου δὲν ἴσχυεν, ἵνα ἀναστείλῃ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου, ὅπερ ἐγένετο νόμος τοῦ Κράτους κατὰ τὴν τελευ-

ἀπεφάσισεν ἀνασκαφὰς ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου χώρῳ, ἔνθα τὸ Ὀδεῖον τοῦ Περικλέους καὶ ἄλλα κτίσματα, οὐδ' ἐδυνήθη νὰ συνεχίσῃ τὸ μέγα ἐν Ἀθήναις ἀνασκαφικὸν ἔργον, ὅπερ ἡ Ἐταιρεία μετ' ἐλπίδων πολλῶν ἐπεχείρησεν ἀπὸ τοῦ 1908 καὶ συνέχισε τῷ 1909. Ἐννοοῦμεν τὴν ἀνασκαφὴν τῆς παλαιᾶς Ἀθηναϊκῆς ἀγορᾶς, ἧς περατωμένης ἐδύνατο νὰ σεμνύνηται ἡ Ἑλλάς δεικνύουσα εἰς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ὅτι δὲν ὑπολείπεται τῆς Ἰταλίας, ἧτις διὰ μεγάλων θυσιῶν καὶ κόπων ἀπεκάλυψε τὸ Forum Romanum. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν ἐδυνήθη τὸ Συμβούλιον οὐδὲ νὰ συνεχίσῃ ἢ ἡ Ἐταιρεία ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐνεργεῖ ἀνασκαφὰς ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου διὰ μελῶν τοῦ ἑαυτῆς Συμβουλίου, ἀνδρῶν μορφωθέντων ἐν τῇ ἀνασκαφικῇ ταύτῃ ἐργασίᾳ καὶ πεῖραν τὴν προσήκουσαν κεκτημένων, φιλοτίμως δὲ ἐργαζομένων.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχουσι, οὐχὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Ἐν ταῖς σήμερον δ' ἡμέραις μάλιστα, καθ' ἃς μεγάλαι Ἑλληνικαὶ χῶραι ἐλευθεροῦνται, μεγεθύνεται δ' οὕτω τὸ ἀνασκαπτέον ἕδαφος καὶ ἐπιτακτικὰ ἔχει ἡ Ἑλλάς νὰ ἐκπληρώσῃ καθήκοντα πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, ἃς εὐχρηθῶμεν ὅπως ὁ περιορισμὸς οὗτος τῆς ἀρχαιολογικῆς καὶ ἀνασκαφικῆς δράσεως τῆς Ἐταιρείας μὴ γείνη αἰσθητός.

Σὺν ταύτῃ τῇ εὐχῇ καταλήγει τὸν λόγον τὸ Συμβούλιον εὐελπιστοῦν ὅτι ἐπανόρθωσις θέλει γείνει τῶν ὅσα δὲν ἔχουσι καλῶς καὶ πρόθυμον ὄν πάντοτε καὶ ὑπὸ οἰασ-

ταίαν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ἡμέραν. Εὐχομαι δ', ἵνα ἡ ἐπιμονὴ αὕτη τοῦ Ἀρχαιολογοῦντος κ. Στεφάνου Δραγοῦμη ἀποβῇ εἰς ὠφέλειαν τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὅπως οὗτος ἀπαλλαγῇ τῆς βαρυστάτης εὐθύνης, ἣν διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου ἀνέλαβεν.

δῆποτε περιστάσεις νὰ ἐκτελεθῇ κατὰ τὸ ἐνὸν τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον.

Εἶνε δὲ δίκαιον καὶ ἐθνικὸν συμφέρον ἵνα πάντες δείξωσι τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν τὴν τιμήσασαν τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα καὶ ἐν χρόνοις χαλεποῖς διεγείρασαν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Ἡ πρὸς τὴν γεραιὰν ταύτην Ἑταιρείαν τιμὴ εἶνε τιμὴ ὀλοκλήρου τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς διεγείρουσα τὴν ἀγάπην πάντων τῶν ἀρχαιολόγων καὶ λογίων τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.